

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/82/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6212203512
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2012:6212203512.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., vo veci starostlivosti o maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Veľkom Krtíši ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky D. X., rod. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. X., T. XXX/XX, zamestnanej T., n. o. T. zastúpenej splnomocneným zástupcom JUDr. Tiborom Gondom a otca D. R., rod. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. X., I. J. XXX/X, toho času zdržiavajúci sa na adrese U. XXX, o návrhu matky dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca a o návrhu otca dieťaťa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej D. R., nar. XX. XX. XXXX, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 9P/97/2012-56 zo dňa 05. 09. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o vyživovacej povinnosti otca mení tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletej D. R., nar. XX. XX. XXXX, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku mesačne sumou 100 Eur k rukám matky maloletej vždy mesačne vopred do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca.

Týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 7P/63/2006-48 zo dňa 13. 11. 2006 v časti o výživnom pre maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX.

Žiadnemu z účastníkov sa n e p r i z n á v a náhrada trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh matky dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX zamietol (I. výrok) a tiež zamietol návrh otca dieťaťa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti na maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX (II. výrok).

V odôvodnení okresný súd opierajúc sa o §§ 36 ods. I, 62 ods. I a 2, 65 ods. I, 75 ods. I a 78 uviedol, že na základe vykonaného dokazovania má za to, že v danom prípade došlo k podstatnej zmene pomerov oproti predchádzajúcemu rozhodovaniu (dňa 13. 11. 2006 bolo súdom určené výživné 66,38 Eur/2 000 Sk, kedy otec dieťaťa ako povinná osoba si vybavoval zamestnanie v automobilovej firme Peugeot Trnava s predpokladaným zárobkom cca 597,49 Eur/18 000 Sk a matka dieťaťa bola zamestnaná s priemerným mesačným zárobkom 278,92 Eur/8 403 Sk), a to u maloletého dieťaťa, ktoré od začiatku septembra 2012 nastupuje na štúdium na strednú školu mimo miesta svojho bydliska, tiež povyrástlo a matke sa zvýšili výdavky na dieťa, jeho starostlivosť a opateru v súčinnosti so všeobecným nárastom cien. Tiež došlo k zmene pomerov u otca dieťaťa, ktorý je toho času nezamestnaný a nemajetný, jeho jediným zdrojom príjmu sú príjmy z príležitostných brigád, čo vyvoláva ten dôsledok, že návrhu matky dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca nemožno vyhovieť. Prvostupňový súd mal za polemicke, či doteraz určená vyživovacia povinnosť zodpovedá súčasným majetkovým a zárobkovým

pomerom otca, ale na strane druhej v jeho neprospech svedčí dôkaz, že sa vzdal bez dôležitého dôvodu sprostredkovania vhodného zamestnania (otec bol dňa 20. 02. 2012 vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespokojnosť). S poukazom na povinnosť otca dieťaťa ako povinnej osoby podieľať sa podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov na vyživovacej povinnosti dieťaťa, ktorú si otec dostatočne neplní vzhľadom na jeho dlhodobú nezamestnanosť, pretože už v čase predchádzajúceho rozhodovania o výživnom bol a teraz je nezamestnaný, súd preto nevyhovel návrhu otca dieťaťa na zníženie vyživovacej povinnosti z doterajšej sumy 66,38 Eur na sumu 50 Eur mesačne.

Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka, a to proti výroku, ktorým súd návrh matky dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX zamietol (I. výrok). Matka poukázala, že v konaní vedenom pod sp. zn. 6P/99/2011 sa otec dieťaťa na pojednávaní dňa 23. 08. 2011 sľubom zaviazal, že bude platiť na dcéru dobrovoľne výživné vo výške 100 Eur mesačne. Tento sľub si otec v roku 2012 prestal plniť, preto podala návrh na zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti zo sumy 100 Eur na sumu 200 Eur. V súčasnosti dcéra navštevuje od septembra 2012 Strednú odbornú školu v Lučenci, odbor kozmetička - vizážistka, jej náklady sa zvýšili a matka okrem mesačného zárobku cca 325,93 Eur, nemá iný príjem, preto podala návrh na zvýšenie výživného. Poukázala na § 75 ods. 1, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 a 2, § 65 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine a uviedla, že je nesporné, že na strane maloletého dieťaťa došlo k veľmi podstatnej zmene pomerov vzhľadom na štúdium na strednej odbornej škole mimo miesta bydliska a skutočnosť, že dieťa povyrástlo, čím sa zvýšili výdavky a náklady na jej starostlivosť a opateru. Aj keď na strane otca došlo k podstatnej zmene pomerov tým, že sa stal nezamestnaným, keby mal evidentný záujem o získanie si vhodného zamestnania, nebol by pre nespokojnosť vyradený z Úradu práce vo Veľkom Krtíši z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Podľa matky, ak by otcovi záležalo na jeho dcére podľa jeho tvrdenia pred súdom, pritom sa s ňou stýka iba náhodne, mohol si už dávno nájsť vhodné zamestnanie, či už v okrese alebo mimo okres alebo v zahraničí a mohol tak efektívnejšie a zvýšenou mierou sa podieľať na vyživovacej povinnosti svojho dieťaťa. Tiež matka je toho názoru, že otec pred súdom nepriznal svoje pravdivé príjmy, že žije len z náhodných brigádnických činností. Má za to, že okresný súd mal dostatočne preukázané splnenie podmienok na opodstatnenosť zvýšenia vyživovacej povinnosti otca na maloletú dcéru a rozhodnutie okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, čím je daný odvolací dôvod uvedený v § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Navrhuje, aby Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Vyjadrenie kolízneho opatrovníka ani otca k odvolaniu matky nebolo súdu zaslané.

V dôsledku odvolania krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej aj „O. s. p.“) vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom na maloleté dieťa (I. výrok) podľa ustanovenia § 220 O. s. p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 9P/97/2012 a vychádzal zo zistenia, že predmetom konania je návrh matky maloletého dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti a návrh otca maloletého dieťaťa na zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej Darine, ktorá žije s matkou, naposledy o vyživovacej povinnosti otca ako povinnej osoby súd rozhodoval rozsudkom sp. zn. 7P/63/2006 dňa 13. 11. 2006, kedy otca dieťaťa zaviazal prispievať na maloletú mesačne výživným 66,38 Eur (2 000 Sk), v tom čase otec si vybavoval zamestnanie v automobilovej firme Peugeot Trnava s predpokladaným zárobkom cca 597,49 Eur (18 000 Sk) a matka mala priemerný mesačný zárobok 278,92 Eur (8 403 Sk). Tiež v konaní vedenom na Okresnom súde vo Veľkom Krtíši pod sp. zn. 6P/99/2011 sa otec na pojednávaní dňa 23. 08. 2011 zaviazal platiť na dcéru D. dobrovoľne výživné 100 Eur mesačne, preto súd konanie zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu matkou. Maloletá D. od začiatku septembra 2012 nastúpila na štúdium na strednú školu mimo miesta svojho bydliska. Matka žiadala výživné od právoplatnosti rozhodnutia vo výške 200,- eur mesačne. Otec žiadal znížiť výživné na sumu 50,- Eur mesačne. Rodičia maloletej okrem posudzovanej vyživovacej povinnosti nemajú ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Toho času matka pracuje a otec je nezamestnaný, má len brigádnický príjem. Okresný súd zisťoval zmenu pomerov v zmysle § 78 zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o rodine“) vrátane schopností, možností a majetkových pomerov rodičov.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1 a 2 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 a 5 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Rozsudok prvostupňového súdu v II. výroku odvolaním napadnutý nebol, preto v tejto časti nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods. 2 O. s. p.).

Odvolací súd preskúmal rozsudok prvostupňového súdu v napadnutom I. výroku a zohľadniac všetky skutočnosti preukázané v konaní, sa nestotožňuje s týmto zamietavým výrokom prvostupňového rozsudku. Krajský súd, vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení uvádza, že pri určovaní výživného je potrebné vziať do úvahy zmenu pomerov, odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa (maloletej Dariny), ktorých miera je rôzna podľa okolností prípadu a predovšetkým je odstupňovaná vekom dieťaťa eventuálne charakterom prípravy na budúce povolanie, ale aj fyzickej, duševnej vyspelosti, zdravotného stavu, jeho oprávnených kultúrno-spoločenských potrieb, športových záujmov a pod.. U povinnej osoby, t.j. otca, sú rozhodujúce jeho reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem, môže byť plnená formou osobnej starostlivosti, príp. starostlivosti o domácnosť podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, formou poskytovania vecných plnení, napr. bývania alebo stravovania a formou platenia výživného ako peňažného príspevku na uhradzovanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení (bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod.). Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným podľa dohody, resp. určenia súdu rešpektujúc zákonné kritérium schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine), keď súd v rámci schopností a možností povinného rodiča neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza aj z jeho potencijných príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, vzdelanie, zdravotný stav, schopnosti, prax, situácia na trhu práce a pod.).

V danom prípade odvolací súd vychádzal zo správne ustáleného skutkového stavu prvostupňovým súdom, keď mal za preukázané, že matka, ktorá v čase posledného rozhodovania o výživnom na maloletú D. (rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 7P/63/2006 zo dňa 13. 11. 2006), aj naďalej zabezpečuje jej osobnú starostlivosť, komplexne zabezpečuje jej potreby spojené s jej výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace s ich vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami, má priemerný mesačný príjem zo zamestnania vo výške 325,93 Eur. Otec sa o maloletú D. osobne nestará, je nezamestnaný, dňa 20. 02. 2012 bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespokojnosť, jeho jediným zdrojom príjmu sú finančné prostriedky z brigádnickej činnosti, býva v podnájme, za čo platí 65,- Eur mesačne. Odvolací súd je toho názoru, že aj keď otec je nezamestnaný, je v produktívnom veku, nemá žiadne zdravotné obmedzenia, a teda má reálne možnosti uplatniť sa na trhu práce v rámci Slovenska, ale aj mimo neho, ktoré skutočnosti nemôžu byť vyhodnotené na ujmu maloletej D., na základe čoho odvolací súd v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine nemohol zohľadniť aktuálnu nezamestnanosť otca a má za to, že je v

jeho schopnostiach a možnostiach nájsť si primerané zamestnanie aj pre to, aby si mohol riadne plniť svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť k maloletej D., prípadne zvyšovať svoju životnú úroveň a nie obmedzovať nároky maloletej a znižovať výživné. Napokon aj v čase posledného rozhodovania o výživnom na maloletú D. sa vychádzalo z potencionálnych príjmov otca, (predpokladaný zárobok otca cca 597,49 v automobilovej firme Peugeot Trnava). Na základe uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu sú v danom prípade splnené podmienky na zvýšenie výživného vymedzené v ustanovení § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, to znamená, že matka ako navrhovateľka v konaní preukázala, že došlo k takej zmene pomerov, ktoré v zmysle citovaného ustanovenia odôvodňujú zmenu predchádzajúceho rozhodnutia o určení vyživovacej povinnosti otca voči maloletej D. (Okresného súdu Veľký Krtíš dňa 13. 11. 2006), pretože za obdobie od poslednej úpravy výživného (13. 11. 2006) došlo k takej zmene pomerov najmä na strane oprávnenej osoby - maloletej D. a jej oprávnených potrieb, najmä v súvislosti s jej fyzickým vekom (maloletá má 15 rokov, navštevuje strednú školu v Lučenci) a vývojom životných nákladov (§ 78 ods. 3 Zákona o rodine, tzv. valorizačná klauzula), ktorá objektívna skutočnosť sama o sebe by mohla odôvodniť zmenu výšky výživného v zmysle citovaného rozhodnutia Okresného súdu vo Veľkom Krtíši v rozsahu vyživovacej povinnosti. Odvolací súd akcentuje, že žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať, ale Zákon o rodine výslovne zakotvuje povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1), pričom v zmysle § 62 ods. 5, prvá veta, Zákona o rodine, má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov (napr. otcom uvádzané náklady na prenájom bytu vo výške 65,- Eur), ktoré zákonné ustanovenie sleduje plynule zvyšovanie miery rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má nezastupiteľnú povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb vrátane potrieb spojených s užívaním bytu, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Zhrnúc uvedené považoval odvolací súd sumu 100,- Eur za primeranú výšku výživného vzhľadom na odôvodnené potreby maloletej D. a schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného otca, keď sám otec v konaní vedenom na Okresnom súde vo Veľkom Krtíši pod sp. zn. 6P/99/2011 (dňa 23. 08. 2011) sa zaviazal platiť na dcéru D. dobrovoľne sumou 100 Eur mesačne, pritom bol v situácii, že stratil prácu (bol nezamestnaný), teda odvolací súd upravil výšku výživného podľa stavu, ktorý bol akceptovaný otcom samým za podobnej situácie ako je tomu teraz.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zrušenie matkou napadnutého rozhodnutia okresného súdu v I. výroku, preto ho odvolací súd v zmysle § 220 O. s. p. zmenil počnúc dňom právoplatnosti rozsudku (podľa návrhu matky, viď č. I. 51) tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. V dôsledku tejto zmeny dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 7P/63/2006-48 zo dňa 13. 11. 2006 v časti o výživnom pre maloletú D. R., nar. XX. XX. XXXX.

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 2 O. s. p. s použitím ust. § 146 ods. 1, písm. a/ O.s.p. a rozhodol, že účastníci konania nemajú právo na náhradu trov konania. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.